

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v svoji 11. številki to-le vsebino: 1. Dr. Janko Bezjak: O razlaganju besed, izrazov in rekel pri obravnavi beril v ljudski šoli. — 2. Iv. Šega: Nekaj misli o zgodovinskem pouku. — 3. V. Bežek: Zaščitnikoma Levčevega pravopisa vnovič v preudarek. — 4. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Razgled. Listek 348. — Pedagoški paberki 349. — Kronika.

Kipi znamenitih Slovencev. Trgovce gospod Jernej Bahovec (prej Jos. Petrič) je izdal male kipe znamenitih slovenskih literatov in sicer Vodnika, Slomška, Prešerna, Jenkota, Jurčiča in Gregorčiča. Ti kipi, ki so jako primerni kot učilo in namizni okraski, so glede podobnosti kaj dobro pogojeni in jako lično izdelani ter prav primerni ne samo za narodne rodbine, nego tudi za šole. Kipi so na čednih podstavkih. Narejeni so od takozvane slonokostene mase in se dajo tudi umiti. Cena je prav nizka, komad stane samo 1 K 80 vin. Priporočamo te kipe prav toplo; ž njimi je gotovo ustrezno narodnemu občinstvu.

„Matica Hrvatska“. Malo tednov še in dozorel bode novi sad „Matice Hrvatske“: devet knjig, tehtovitih, krasnih, kakršnih je že toliko izšlo iz Matičnega krila. Šest bo leposlovnih: slavnega romanopisca J. E. Tomića povest iz XVIII. stoletja „Udovica“, zgodovinski drami: Vojnovičeva „Dubrovačka trilogija“ iz Napoleonove dobe in Miletičev „Tomislav, prvi kralj Hrvata“, tri povesti Bertičeve pod skupnim naslovom „Ženski udesi“, Radičev prevod nekaterih čeških povesti „Djevojački svet“ in znamenitega pesnika Tugomira Alapičeve izbrane „Pjesme“. Pouku bodo namenjene tri publikacije: I. zvezek dr. Milobarove, času jako primerne knjige „Izabrana poglavja iz obćega narodnega gospodarstva“, dr. Medinija „Crte iz hrvatske književnosti“, opisujoče slostveno delo Dalmatincev in Dubrovčanov v XVI. stoletju in zgodovinska razprava dr. Šišića „Vojvoda Hrvoje“. Vse to ogromno knjižno blago ponuja „Matica Hrvatska“ za skromno svotico 6 K. V svoji posebni zalogi izda letos vrh tega knjigo Racovo „Život starih Grka“, katero morejo dobiti člani za doplatek 2 K 40 vin. Ker izidejo letošnje knjige „Matice Hrvatske“ že v drugi polovici meseca grudna (in ž njimi vred običajni „Izveštaj“), zato prosi tukajšnje poverjenstvo (g. župnik Ivan Vrhovnik — pooblaščenec njegov: g. knjigovez in tvorničar Ivan Bonač), da bi se mu blagovolila letnina 6 K poslati gotovo do konca tekočega meseca.

Vestnik.

Osebnosti. V brežiškem šolskem okraju so na novo nameščeni kot prov. učitelji (ce) sledeči gg. in gđe.: Sotlar Martin na štirirazrednici v Kapelah; Svetka Lapajne, Windischer Marija, Jankovič Peter in Potočnik Ludovik na novorazširjeni šestrazrednici v Dobovi; Hočevar Maks na štirirazrednici na Bizelskem; Schiffner Emil na novorazširjeni trirazrednici v Sromljah; Mazi Olga in Jamšek Viktor na novorazširjeni štirirazrednici v Artičah. G. Majcen Martin, def. učitelj pri Sv. Duhu v Ločah je premeščen v Rajhenburg. G. Kalan in gđe. Mükusch sta radi bolezn na dopustu. — Začasnim učiteljem na trirazrednici v Velikih Laščah je imenovan g. Vinko Engelmann. — Nadučitelj pri Sv. Lenartu nad Laškom je postal g. Albert Planer, okrajni pomožni učitelj v Celju in dosednji suplent na vadnici mariborskega učiteljskega ter stalni učitelj v Breznem, g. Fr. Breznik je nameščen kot okr. pom. učitelj za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah. — Na šoli v Studencih pri Mariboru sta razpisani dve mesti. — Usposobljenostni izpit za ljudske šole so naredili sledeče kandidatnje in kandidatje: gđe. Olga Bradaška v Ljubnem pri Celju, s. Aleksija Erzar v Mariboru, Karolina Gomilšek v Trbovljah, Mirka Gregorin v Celju, Roza Lapajne v Vidmu, Matilda Mihalič v Ljutomeru, Pavla Miklavc v Makolah, s. Eleonora Pirnat v Mariboru, Marija Rupnik pri Sv. Florijanu v

Doliču, Marija Šireelj v Cirkovcah (z odliko), Ida Schitt-nig v Hočah; gg. Rudolf Arnšek v Globokem pri Brežicah, Al. Bučar v Sv. Lovrencu na Drav. polju, Jos. Gorup na Polenškaku pri Ptuj, Ivan Jakše na Vranskem, Avgust Lukežič v Cirkovcah, Ivan Magerl v Svibnem, L. Mohorko v Majšpergu, Ivan Pavlovič v Vidmu in Mihael Slemenšek v Novi cerki pri Ptuj. Dopolnilno preskušnjo iz nemščine je napravil gosp. Iv. Jezovšek v Sv. Lovrencu pri Celju.

Odbor za predpriprave deželne učiteljske konference, ki se bo vršila l. 1903, je imel 20. m. m. v konferenčni sobi c. kr. učiteljskega svoje zborovanje, pri katerem se je konstituiral. Predsedoval je c. kr. deželni šolski nadzornik za ljudske šole. Za njegovega namestnika je bil določen ravnatelj c. k. učiteljske Fran Levec, za zapisničarja je bil izvoljen Franc Gärtner, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Delegati so se posvetovali o osnovi poslovnega reda za pripravljani odbor, o poslovnem redu deželne učiteljske konference in o osnovi revizije normaln. učnih črtežev. Pretresalo se je dalje, kako stališče naj zavzema slovniški pouk in pouk računstva v ljudski šoli, o enotnih oblikah pisanih črk in o predpripravah za razstavo učil, ki naj se priredi za časa dež. učiteljske konference. Predsednik je nato podal nekaj črtic o kranjskem šolstvu, kar naj bi služilo kot nekaka podlaga za dela, ki se bodo izvršila, ter določil prihodnjo sejo za dne 23. decembra t. l., pri kateri bode poročal delegat L. Jelenc o nasvetih za poslovni red odbora, ravnatelj Levec o nasvetih za poslovnik deželne učiteljske konference, delegat J. Toman o stališču slovniškega pouka, delegat Jan. Bernot o onem računskega pouka, Jožef Gregorin o normalnem učnem načrtu na razdeljenih, eventualno nerazdeljenih enorazrednicah, Fr. Gärtner pa o predpripravah za razstavo učil.

„Napredni učitelj III“ je jako slabo pončen o ljubljanskih šolskih razmerah, dasi nosi zvonec med najnovejšimi „naprednjaki“. V „Slovenca“ z dne 20. novembra piše ta mož, da je mestni šolski svet pri imenovanju nadomestne voditeljice na mestni dekliški štirirazrednici namesto obbolele voditeljice Guslove prezrl najstarejšo učiteljico. To je nesramna laž in „farbanje“ javnosti! Mestni šolski svet je imenoval službeno najstarejšo učiteljico za namestnico voditeljice in ta je gđe. Minka Maroutova, katera je dovršila učiteljske l. 1877; izpit učne usposobljenosti je prebila l. 1879 in stalno je bila nameščena l. 1881. Druga najstarejša na zavodu, katero ima v mislih naš „naprednjak“, je gđe. Agneza Zupanova. Le-ta je napravila zrelostni izpit l. 1878, izpit učne usposobljenosti l. 1880 in stalno je bila nastavljena l. 1881. Kdor zna brati te številke, takoj izprevidi, da je mestni šolski svet postopal popolnoma pravilno in ni „demoralizoval učiteljstva“. „Napredni učitelj III.“ tudi o imenovanju voditeljevega namestnika na III. mestni šoli ni prav poučen, ko trdi, da so najstarejšega učitelja prezrli. Resnici na ljubo moramo zopet povedati, da je najstarejši učitelj koncem šolskega leta ponujano mu vodstvo odklonil in da se je potem ponudilo vodstvo drugemu najstarejšemu učitelju. Popolnoma napačni in brez zakonite podlage so nazoni „Naprednega učitelja III.“ tudi glede oddaje začasne voditeljske službe na I. mestni petrazrednici. Nesramen in predrzen je tudi napad na našega velezaslužnega g. župana, kateri je velik prijatelj učiteljstva in g. Raktelja še posebej. To je pokazal posebno z lepo, impozantno, g. Raktelju na čast prirejeno slavnostjo, ko se mu je izročila diploma meščanstva ljubljanskega mesta in z drugo še lepšo slovesnostjo, ko se mu je izročil zlati zaslužni križec. Ljubljansko napredno učiteljstvo je vsled tega napada na velezaslužnega g. župana Iv. Hribarja do skrajnosti ogorčeno in bode že poskrbelo, da se razkrinka maslo, ki ga nosi „Napredni učitelj III.“ na svoji glavi, ako ne bode miroval s svojimi napadi na poštene in delavne ljudi.

„Ljubljanski Zvon“. Uredništvo tega našega najboljšega leposlovnega mesečnika bo z novim letom dogovorno z g. A. Aškercem prevzel g. dr. Fr. Zbašnik.

Za člana c. kr. deželnega šolskega sveta v Gorici je imenovan stolni prošt preč. g. dr. Alojzij Faidutti.